

XII PRONALAZENJE POUZDANIH IZVORA

12. 1. POUZDANI I NEPOUZDANI IZVORI INFORMACIJA

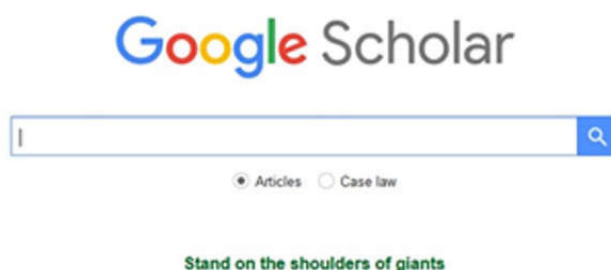
U suštini, svi mi prečesto koristimo izvore koji su nepouzđani ili neakademski. To se pre svega odnosi na Vikipediju, koja je korisna kao osnovni izvor informacija ili uvod u određeno pitanje, ali nije dovoljno pouzđana jer nema centralnu instancu koja je kontroliše, autori su anonimni, a podaci i objave se relativno slobodno uređuju.

Zbog toga često nailazimo na tvrdnje i informacije koje su netačne ili, još češće, pristrasne i nepouzđane. Pored Vikipedije, učenici i studenti često citiraju ili stavljaju linkove ka sajtovima koji su takođe nepouzđani, jer nisu pročitali nijednu informaciju od strane zvanične institucije ili pouzđanog naučnika ili novinara ili novine koje imaju visoke profesionalne standarde, već jednostavno pojedinačne sajtove na kojima piše "sve i svašta". U pisanoj formi, u objavljenom radu, posebno akademskom radu, ove izvore treba izbegavati i uvek treba težiti pouzđanim i proverenim izvorima.

U ovoj prezentaciji ću pomenuti nekoliko pouzđanih i proverenih izvora informacija, a takođe ću ponuditi nekoliko komentara i predloga kako da ih efikasno koristite. Kao ilustraciju, osvrnuću se na poznate i popularne primere, kao što su članci na Vikipediji o Nikoli Tesli, a potražiću i pouzđane izvore o pitanju fudbalskog huliganstva u Srbiji. Naravno, bukvalno svaka tema može da posluži kao ilustracija i može da se istraži na ovaj način.

Dakle, koji su to pouzđani i provereni akademski izvori?

Pre svega, to su knjige i članci. Knjige se mogu naći na [Google Books](#). Mnoge od njih se mogu pretražiti preko [Advanced google book search](#) opcije. Članci se mogu pretražiti preko [Google scholar](#) i [Academia.edu](#).

Nepouzdana informacija – Vikipedija: slučaj Nikole Tesle

Jedan od načina da se ilustruju nedostaci i rizici Vikipedije je upoređivanje **raznih unosa** o čuvenom naučniku **Nikoli Tesli**. Kako se Vikipedija razvija kroz lične priloge i pisanje, nije iznenađenje pronaći članke na istu temu koji se značajno razlikuju na različitim jezicima. Kao što znamo, Tesla je rođen u srpsko-pravoslavnoj porodici u tadašnjem Habzburškom carstvu, na teritoriji današnje Hrvatske, tako da ga svojataju i Srbi i Hrvati. Pored toga, veći deo života proveo je u SAD, pa bi se mogao smatrati i Amerikancem. To se ogleda i na Vikipediji.

Dakle, članak sa Vikipedije o Tesli **na engleskom jeziku** ga opisuje kao srpsko-američkog inženjera:

Nikola Tesla

Article Talk

From Wikipedia, the free encyclopedia

For other uses, see [Nikola Tesla \(disambiguation\)](#).

Nikola Tesla (/ˈtɛslə/ *TESS-lə*; Serbian Cyrillic: Никола Тесла,^[2] pronounced [nikola tɛsla];^[8] 10 July [O.S. 28 June] 1856 – 7 January 1943) was a [Serbian-American](#)^{[5][6][7]} inventor, [electrical engineer](#), [mechanical engineer](#), and [futurist](#) best known for his contributions to the design of the modern [alternating current](#) (AC) [electricity supply system](#).^[8]

Ista oznaka se nalazi i u **srpskoj** verziji ovog teksta, ali sa eksplicitnom tvrdnjom da je Tesla Srbin i da se tako izjasnio:

Nikola Tesla

Članak Razgovor Latinica ▾

S Vikipedije, slobodne enciklopedije

Za druge upotrebe pogledajte stranicu [Nikola Tesla \(višeznačna odrednica\)](#).

Nikola Tesla (Smiljan, 10. jul 1856 — Njujork, 7. januar 1943) bio je srpski i američki^{[1][2][3]} pronalazač, inženjer [elektrotehnike](#) i [mašinstva](#) i [futurista](#), najpoznatiji po svom doprinosu u projektovanju modernog sistema napajanja [naizmeničnom strujom](#).

Jedini boravak Nikole Tesle u Beogradu bio je od 1. — 3. juna 1892. godine.^{[27][28]} Došao je na poziv [Đorđa Stanojevića](#) u Beograd 1. juna.^[29] Sledećeg dana je primljen u audijenciju kod kralja [Aleksandra Obrenovića](#) kojom prilikom je odlikovan [ordenom Svetog Save](#). Potom je Tesla održao čuveni pozdravni govor u današnjoj zgradi rektorata, studentima i profesorima beogradske Velike škole.

Ja sam, kao što vidite i čujete ostao Srbin i preko mora, gde se ispitivanjima bavim. To isto treba da budete i vi i da svojim znanjem i radom podižete slavu Srpstva u svetu.

— početak Teslinog govora u Velikoj školi

Međutim, **hrvatski** članak na Vikipediji opisuje Teslu kao Srbina iz Hrvatske, samo da bi dodatno zakomplikovao stvari nekim informacijama o njegovom hrvatskom poreklu i samoodređenju:

Nikola Tesla

Stranica [Razgovor](#)

 Ovo je glavno značenje pojma **Nikola Tesla**. Za TV seriju iz 1977. pogledajte [Nikola Tesla \(Nikola Tesla \(Smiljan, 10. srpnja 1856. – New York, 7. siječnja 1943.\)\)](#), bio je hrvatsko-američki izumitelj i inženjer srpskog podrijetla, koji je djelovao na polju elektrotehnike i strojarstva te futurist

Životopis

Nikola Tesla rođen je 9./10. srpnja 1856. u mjestu Smiljan kod Gospića. Tesla je bio srpskog^{[1][2]} ili hrvatskog podrijetla (Teslin dnevnik);^[3] njegov otac Miliutin bio je pravoslavni svećenik, a njegova majka Georgina Mandić (zvana Đuka) bila je bez naobrazbe, ali vrlo inteligentna žena.

Teze o hrvatskom porijeklu

Temeljem određenih nalaza su izronile i teze o hrvatskom podrijetlu Nikole Tesle.^[4] Prema tim materijalima, koje je našla prof. Ljubica Štefan, o porijeklu prezimena Tesla je govorio sam Tesla kad je u svom dnevniku pisao da je njegov djed taj nadimak dobio jer je "imao isturene prednje zube pa ga je narod prozvao Tesla prema alatki kojom se obrađuje drvo i otud i moje sadašnje prezime Tesla".^[4] U tim tekstovima je stajalo "Drago mi je što me i Hrvati smatraju svojim jer su moji preci hrvatski koljenovići Draganići iz Zadra. Kao hrvatski plemići u 16. stoljeću došli su u Liku i tu ostali. U Liku su moji prepreci došli preko Novog Vinodola. Praci moje majke, Kallinići, također su hrvatski plemići iz Novog Vinodola. Moj pradjed stjecajem okolnosti morao je otići u Bosansku krajinu (turska Hrvatska) i tamo se oženio pravoslavnom djevojkom i prešao na pravoslavlje. On je imao isturene prednje zube pa ga je narod prozvao Tesla prema alatki kojom se obrađuje drvo i otud i moje sadašnje prezime Tesla. To je zapravo nadimak. Moj djed je bio časnik u ličkoj regimenti, a moj otac pravoslavni prota".^{[4][3]}

Točnost podataka u ovom članku je osporena. (Rasprava)

Ne postavljajte ovaj predložak ako niste pokušali ispraviti sporne dijelove teksta i napisati obrazloženje na stranici za razgovor!

No svakako tezu o hrvatskom porijeklu podržava i Talijanska enciklopedija znanosti, književnosti i umjetnosti "Treccani";^[5] to je talijansko istraživanje i nove povijesno-znanstvene spoznaje Republika Italija nagradila zlatnom medaljom za kulturu i umjetnost 1998.^[6]

Štaviše, kako se Vikipedija često ažurira, moguće je da se ovaj sadržaj menja prilično često. Sve ovo ga čini odličnim, korisnim alatom za početne informacije, za uvođenje u temu koju sređete ili istražujete prvi put. Ali, imajte na umu da ovo nije odgovarajući akademski izvor, kao i da je najbolje da dodatno proverite informacije koje ste pronašli na Vikipediji iz nekog drugog, pouzdanijeg izvora pre nego što ih upotrebite kao izvor, kao i da pretražite originalni izvor informacija koje su tamo navedene.

Ako u **Google Books** unesete npr. frazu huliganizam u fudbalu u polje termin za pretragu, dobićete ogroman broj pogodaka.

Praktičan savet *Neka vam pretraživač poređa rezultate po relevantnosti*

Obratite pažnju na knjige sa oznakom ispod na kojoj piše Preview, jer one mogu da se pregledaju, tj. prelistaju i čitaju u određenoj meri. Takođe, u ovim knjigama možete pretražiti bilo koju frazu, reč ili grupu reči koja vas interesuje, i tako, iako nemate pristup celoj knjizi, identifikovati gde je sve pomenut terminu ili fraza koji je bitan za vašu temu. Evo nekih slajdova koji to ilustruju:

The screenshot shows a Google search for 'hooliganism in football' on the Google Books platform. The search bar contains the text 'hooliganism in football'. Below the search bar, there are navigation options: 'All', 'Images', 'News', 'Videos', 'Books' (which is selected), and 'More'. There is also a 'Tools' button on the right. Below the navigation, there are filters: 'Preview and full view', 'Any document', 'Any time', and 'Clear'. The search results are displayed in a list. The first result is 'Football Hooliganism' by Steve Frosdick and Peter Marsh, published in 2013. It has a book cover image and a 'Preview' button. The second result is 'Understanding Football Hooliganism: A Comparison of Six ...' by Ramón Spaaij, published in 2006. It also has a book cover image and a 'Preview' button.

Advanced Google Book Search Search vam omogućava da pretražujete sadržaj knjiga. U polje za pretragu možete da unesete frazu ili niz reči, a pretraživač će izlistati sve knjige u kojima se ta fraza pojavljuje doslovno ili približno. Pretragu možete ograničiti na knjige koje su u potpunosti dostupne, delimično dostupne i tako dalje.

Google books **Advanced Book Search**

Find results with **all** of the words 10 results ▾
 with the **exact phrase**
 with **at least one** of the words
without the words

Search: All books Limited preview and full view Full view only Google eBooks only

Content: All content Books Magazines Newspapers

Language: Return pages written in any language ▾

 e.g. Books and Culture

Title: Return books with the title

Author: Return books written by
 e.g. Hamilton Mabie or "Hamilton Wright Mabie"

Publisher: Return books published by
 e.g. O'Reilly

Subject: Return books on subject
 e.g. Medieval History or "Medieval History"

Publication Date: Return content published anytime
 Return content published between and
 e.g. 1999 and 2000, or Jan 1999 and Dec 2000

ISBN: Return books with the ISBN
 e.g. 0060930314

ISSN: Return serials with the ISSN
 e.g. 0161-7370

Google Scholar je specijalizovani pretraživač za pretraživanje akademskih članaka, dakle članaka objavljenih uglavnom u akademskim časopisima. Dok su cele knjige retko dostupne na internetu, **akademski članci** i radovi su često dostupni u celosti i **besplatno**.

Google Scholar hooliganism 🔍

Articles About 34,900 results (0.03 sec)

Any time
 Since 2023
 Since 2022
 Since 2019
 Custom range...

Sort by relevance
 Sort by date

Any type
 Review articles

include patents
 include citations

Create alert

[book] Football hooliganism
[S Frosdick, P Marsh - 2013 - taylorfrancis.com](#)
 This book provides a highly readable introduction to the phenomenon of football **hooliganism**, ideal for students taking courses around this subject as well as those having a ...
 ☆ Save 📄 Cite Cited by 342 Related articles All 5 versions 🔗

Towards a sociological understanding of football hooliganism as a world phenomenon
[E Dunning - European journal on criminal policy and research, 2000 - Springer](#)
 ... of football **hooliganism** as a world ... **hooliganism** can be theorised and understood. These data can usefully serve as a rough indication of the worldwide incidence of football **hooliganism** ...
 ☆ Save 📄 Cite Cited by 264 Related articles All 11 versions

[book] Hooliganism: Crime, culture, and power in St. Petersburg, 1900-1914
[J Neuberger - 1993 - books.google.com](#)
 In this pioneering analysis of diffuse underclass anger that simmers in many societies, Joan Neuberger takes us to the streets of St. Petersburg in 1900-1914 to show us how the ...
 ☆ Save 📄 Cite Cited by 250 Related articles All 5 versions

Academia.edu, Researchgate i Google Scholar Profiles

Za razliku od svih prethodnih Google servisa, gde sam pretraživač generiše podatke, **Academia.edu** i **Researchgate** sadrže privatne naloge ogromnog broja naučnika. Drugim rečima, na Academia.edu, **sami naučnici** postavljaju svoje radove i kontakt informacije, tako da je mnogo lakše doći do čitavih tekstova – oni su ili odmah dostupni na stranici autora, ili ih možete potražiti direktno od autora. Takođe, na Academia.edu-u možete kreirati **sopstveni profil**, aplikacija traje oko 15 minuta, i naznačiti oblasti koje vas zanimaju, a sama platforma će vam poslati predloge za zanimljive članke i vesti iz oblasti za koju ste zainteresovani.

Academia.edu može biti posebno korisna kada znate ime autora rada, ili ako pokušavate da pronađete određeni članak koji nije dostupan. U tom slučaju, ime autora možete potražiti na ovom pretraživaču i videti da li postoji profil i članci koji se mogu besplatno preuzeti.

Pored toga, **Google scholar profiles** sadrži i mnoge publikacije brojnih naučnika koje se mogu slobodno i besplatno pretraživati i koristiti (naravn, uz navođenje izvora).

Google Scholar

About Search **Profiles** Inclusion Metrics Publishers Libraries

Search Scholar

Overview

Setup

Citations

Public Access

Updates

Questions

Google Scholar Profiles

Google Scholar Profiles provide a simple way for authors to showcase their academic publications. You can check who is citing your articles, graph citations over time, and compute several citation metrics. You can also make your profile public, so that it may appear in Google Scholar results when people search for your name, e.g., *richard feynman*.

Best of all, it's quick to set up and simple to maintain - even if you have written hundreds of articles, and even if your name is shared by several different scholars. You can add groups of related articles, not just one article at a time; and your citation metrics are computed and updated automatically as Google Scholar finds new citations to your work on the web. You can choose to have your list of articles updated automatically or review the updates yourself, or to manually update your articles at any time.

Set up your Google Scholar Profile